

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1508. usque ad annum 1513

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1769

VD18 90118456

§. 92. Oratio Ludovici Heliani Franciæ Oratoris in Comitiiis Augustanis
contra Venetos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66433)

Sæcul. XVI.

A. C. 1510

Principibus, atque Ministris in hoc conventu congregatis exponerent, sua plurimum interesse, ut Cæsaris consilia adversus Italiam capta præpedirent. Ea res longiorem quidem moram deliberationibus afferebat, nec tamen, quominus sententia Cæsaris voto propitia decerneretur, obstare poterat; Germanos quippe pristinam Imperii auctoritatem in Italia restituendi spes plurimum pellegerat; accessit etiam ad Cæsaris commodum potens Gallici Oratoris Ludovici Heliani favor; hic enim amplissima potestate instructus, in pleno Principum confessu tam vehementem, gravemque orationem adversus Venetos declamabat, ut hoc unico specimine se virum non minus publicis negotiis gerendis aptissimum, quam scientiarum laude insignem monstraret.

§. XCII.

Oratio Ludovici Heliani Franciæ Oratoris in Comitibus Augustanis contra Venetos.

*In append.
ad hist. Venet.
Justin. edit. Germ.
§ 10. 2. rer.
Germ. edit.
Freher.*

Percipiamus igitur, qua ratione Helianus in sua oratione consilia, artificia, atque media recenseat, quibus Veneti ad tuendum suum imperium usi fuerant. *Bene*, inquit Orator, *ac religiose fecissent Veneti, si post multas civitates,*

tes, ac regiones, quas aut Christianis ademerunt, aut ipsi Turcis per pactiones traderunt, aut occupare permiserunt, sanctissimam expeditionem quatuor Christianorum Principum in excidium Turcicæ gentis paratam excurrere passi fuissent. Hoc enim pacto & abolitionem veterum peccatorum a Deo promereri, & solidam gratiam a Principibus, Christianisque omnibus inire, & indelebiles victorias ab hoste referre potuissent. Nunc autem cum Christianos exercitus in Turcas, ad terram sanctam Jerusalem progredientes armis impedire maluerint, digni visi sunt, qui a Deo, & ab hominibus ferro & flamma, terra marique dispergantur. . . . Igitur cum Venetos accuso, defendo infinitos mortales, Italiam totam, multasque alias Provincias, a quorum faucibus in libertatem revocandæ sunt: defendo Christianos Orientales, quos ad manus Turcarum pervenire, ac in morem victimarum mactare permittunt: defendo Ecclesiam Romanam, ad quam subvertendam, ut ipsi sua desideria consequantur, vocare Turcas, & quasi manus porrigere videntur.

Postquam vero Helianus causas, ob quas Cameracense foedus initum erat, recensuit, statumque exposuit, ad quem Venetos redegerat clades, quam in ripa fluminis Abduæ perpeffi sunt, hæc addidit: *Inde ferociores facti multa ex his, quæ amiserant, recuperarunt, longe plura quam*

H 5

unquam

Sæcul. XVI.

A.C. 1510.

Exam. libert. Origin.
Ratisbon.

1677. ad fin.

p. 197.

Sæcul. XVI. *unquam habuerunt, nisi providebatur, con-*
A.C. 1510 *secuturi.* Post hæc Orator Cæsarem his
 verbis alloquitur: *Nisi hujus venenosissimæ,*
ac resurgentis viperæ, dum adhuc titubat,
cervices perfregeritis, prædico vobis, quod
si non tam cito, at profecto quandoque, si
non vos, certe vestros Successores suo veneno
inficiet, ac spiris circumligabit.

His præmissis Orator enumerabat ur-
 bes ac Provincias, quas Veneti diversis
 Principibus eripuerant, ac præprimis re-
 ferebat, quod Dalmatiam, Croatiam,
 decem urbes Episcopales, pluresque por-
 tus maritimos Hungarorum Regi, Caraf-
 sis Patavium, Duci vero Mediolanensi
 Brixiam, Bergomum, omnesque urbes
 Abduæ flumini adjacentes abstulerint.
 Postea exposuit, quod iidem Ferrariæ Du-
 cem tota Peninusula Rhodigiana & Man-
 tuæ Marchionem e Piscaria Leoniaco, &
 Solone, aliisque propugnaculis expule-
 rint, imo ipsos etiam Austriæ Archidu-
 ces Tarvisio, Feltro, Concordia, Utino,
 & Tergeste ejecerint, ac denique Pon-
 tifici Forum Livium, Forum Cornelii,
 Faventiam, Ariminum, & Ravennam
 eripuerint, in Apulia vero Hydruntem
 & Brundisium interceperint. *Proh Deus*
immortalis! prosequitur Legatus, *quæ*
Carybdis, qui Oceanus tam vorax unquam
fuit, qui tot & tanta tam parvo tempore de-
mer-

mergere, ac deglutire potuerit. Vix bene Sæcul. XVI.
 sunt centum anni, quibus e suis paludibus in A.C. 1510.
 continentem egressi sunt, & longe plura suis
 præstigiis, & sycophantiis circumscripserunt,
 quam Romani ducentis annis armis debellave-
 runt; capta autem Italia putatis illos quie-
 turos? num creditis illos animo, atque su-
 perba mente jam diu agitasse, quemadmo-
 dum Alpes transcenderent? ut Danubium,
 Rhenum, Sequanam, Rhodanum, Thagum,
 Hyberarum pontibus jungerent, & has in
 Provincias redactas exercitibus firmarent.
 Nescit Paterfamilias dives intra modestæ
 terminos se continere. Gens igitur in domi-
 cilio superbicæ nata, quæ omnisaria rerum
 copia superabundat, & multitudine Tyran-
 norum tota scatet, homines e colluvione, &
 face gentium in Veneticis paludibus congre-
 gati, piscatu primum viventes, deinde ex
 piscatoribus Institores atque naviculatores,
 ex his mercatores, ex mercatoribus per la-
 trocinia, per cædes, & venena, per nefan-
 dissima scelera pucherimarum rerum Domi-
 ni facti, se continebunt? certe nullo modo,
 sed si eos ita exacerbatos dimiseritis, si pau-
 lulum se collegerint, ac vires suas reassum-
 pserint, progredientur, excurrent, lon-
 giusque efferentur.

Demum Helianus Venetorum Tyran-
 nidem exaggerat, atque inter cetera in-
 quit: *Mare, quod omnibus gentibus com-
 mune*

Sæcul. XVI. *mune esse debet; suum esse dicunt, & sive*
A. C. 1510 *Mariti Thetydis sint, sive uxores Neptuni*
singulis annis, illud desponsant annulo in-
jecto. Arrogantia inaudita desponsare ele-
menta! demum quot naves illi prædones ex-
pugnaverunt? quot divites Mercatores de-
coquere, ac cedere bonis coegerunt? Quid
in terra agunt? longe pejus grassantur. Ita
sunt instituti, ut jam apud eos sit nefas con-
fiteri ac pœnitentiam agere de criminibus,
quæ pro Republica contra divinam Majesta-
tem commiserunt; talia crimina, quæ vix
in singulis reperiuntur, huic uni civitati pro-
pria vitia sunt.

Præterea eorum sævitiam redarguit, ac sermonem ingessit de solemnitate, qua Veneti singulis annis mare sibi desponsare solent, perinde ac si *Thetidis vel Neptuni conjuges* essent, unde hanc festivitatem tanquam insaniam, atque arrogantiam carpit, multisque exaggerat latrocinia & prædationes, quibus mare infestant, necnon sævitias, quas in continenti exercent; deplorat etiam eorum crudelitates, atque impudicitias, quæ liberrimo imperio Venetiis dominantur. Posthæc eis objectat oscitantiam, qua urbi Constantinopolitanæ a Machomete II. obsessæ opem ferre neglexerant, nec non indignam eorum asperitatem, qua Constantino Palæologo auxilia petenti responderunt.

derunt. Nec silentio prætereundam cen- Sæcul. XVI.
 fuit illorum repugnantiam, qua sese op- A. C. 1510.
 ponebant sancto Pii II. consilio, quo hic
 Pontifex foedus sacrum contra Turcas
 iniit; gravius eisdem exprobrat, quod ad
 Regem Calecutensem bellicorum tormen-
 torum operum inventores, machinatores,
 atque artium machinalium peritos sub-
 miserint, necnon Hollandos evocaverint,
 ut eorum ope Lusitanos a sinu Persico
 expellere possent.

Tandem Helianus orationem suam
 absoluebat his verbis: *Ipsi homines crude-
 lissimi omnibus cupiditatibus servientes pro-
 ponent vobis ante oculos commutationem for-
 tunæ, instabilitatem rerum humanarum, ac
 rationibus & exemplis conabuntur vobis cle-
 mentiam persuadere, animum vincere, ira-
 cundiam in victoria maxime cohibere, tunc
 Deum ac misericordiam ejus obtestari, ad-
 dent preces, addentque pecuniam, vos memi-
 neritis, sicut Ulyses fecit, istos Syrenum can-
 tus surdis atque obturatis auribus præterire.
 Audent tamen lugubri veste, torto col-
 lo, flebilibus oculis, submissaque voce pacem
 postulare. Audent dicere: vultis o Principes Ve-
 netias alterum Italiae oculum effodere ac delere,
 non est tam clementium Principum illos honestos
 Mercatores subvertere, nec quicquam comisi-
 mus, nec sumus digni tantorum Principum iræ
 Nihilominus perfringite illud obsta-
 culum*

Sæcul. XVI.
A.C. 1510.

culum, adæquate & obstruite hanc pestilenti-
simam mephitim ac sentinam, hanc voragi-
nem & præcipitium omnium vitiorum. Ven-
dicate & vos, & Christianum Orbem in li-
bertatem, solvite vos a tanto metu. Eradi-
cate genus, num potestis esse tuti, si relin-
quitis eos, quibus Venetiæ, Istria, Libur-
nia, Corcyra, Cephalenia, Zacynthus, si-
mulque Creta ac Cyprus adhuc supersunt?
Patefacite istas execrabiles ac diras portas
Venetianas, quæ tamdiu Christianos adver-
sus Infideles progredi elaborantes continue-
runt, ea igitur pietate, qua Julium Ponti-
ficem Maximum, qua Christianissimum no-
strum Francorum Regem & Catholicum Re-
gem Arragoniæ, Principes sapientissimos ex-
actæ ætatis, & consummatissimæ vitæ, tres
columnas Christianam Religionem suis hume-
ris sustentantes esse videtis, eodem & vos, o
Maximiliane Auguste, o Proceres, & ci-
vitates Imperii Romani, prima sustinendæ
libertatis, ac Religionis columna, & animo,
& pietate esse debetis: nam nisi illi vidissent
excidium, ac ruinas a Venetis, & a Tur-
cis imminere Christianis, nunquam profecto
adversus eos arma tam justa, tamque pia
sumpsissent.

§. XCIII.

Cæsarei hac oratione expugnati.

Hujus orationis vehementiæ optatus
collusit successus; quippe paulo post
non